40

DE SECUNDINARUM AB UTERO EXPULSIONE.

DISSERTATIO ANATOMICO-CHIRURGICA.

HANC DISSERTATIONEM, DEO JUVANTE, & Præside M. PETRO-FRANCISCO GALLÉE, Artium liberalium & Chirurgiæ Magistro, saluberrimæ Facultatis Medicinæ Andegavensis Doctore Medico; tueri conabitur JOANNES-RAYMUNDUS ECLANCHER, Petrocoricensis, præclaræ Artium Facultatis in almâ Universitate Parisiensi Magister, in Scholis Regiæ Practicis, necnon in Nosocomio vulgò dicto la Salpêtrière, *olim Alumnus, Theseos Auctor.*

Die Sabbati, 5ª mensis Augusti, anno R. S. H. 1786, à sesqui-secundâ post meridiem ad septimam.

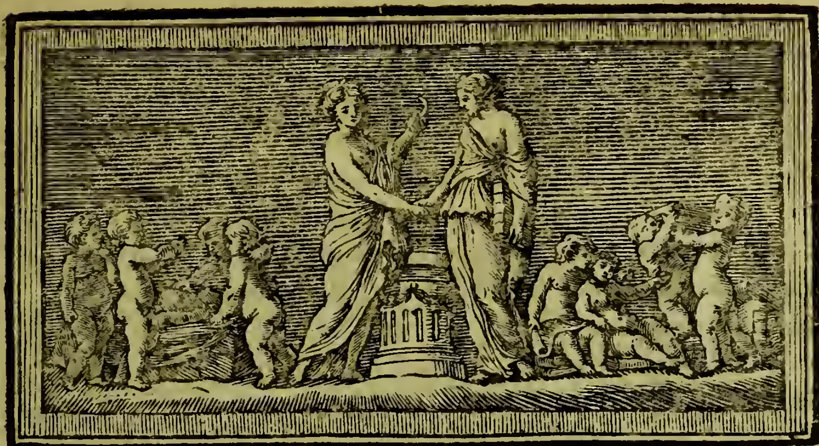
PARISIIS,

IN REGIIS CHIRURGORUM SCHOLIS;
PRO ACTU PUBLICO,
ET
MAGISTERII LAUREA.

Typis MICHAELIS LAMBERT, Regii Chirurgiæ Collegii, necnon Academiæ Typographi, viâ Cythareâ.

M. DCC. LXXXVI.

DE

SECUNDINARUM AB UTERO EXPULSIONE.

DISSERTATIO ANATOMICO-CHIRURGICA.

EFFLUXERUNT Amnii aquæ; in lucem editur fœtus, resecatur funiculus umbilicalis, viget puerpera: nondùm adimpletur Naturæ votum; debent etiam eliminari secundinæ: quonam verò tempore, quonam modo, in dissertatione disceptaturi sumus. Ut autem res clariùs illucescat, pauca de Anatomiâ præmittere operæ pretium est.

Viscus cavum, veficam urinariam inter & inteftinum rectum, quibus laxè adhæret, regione in hypogaftricâ fitum, excipiendo fœtui dicatum, Uterum vocant Anatomici. Ipfius pars fuperior & amplior, fundus dicitur; cujus è lateribus duo canales exeunt, tubarum *Fallopii* nomine infigniti, ad parva corpora oblonga, quæ ovaria nominantur, tendentes; pars media corpus appellatur; inferior feu cervix rimâ tranfversâ tumidis labiis comprehensâ, aperitur, ob formamque os tincæ vocatur; in parturientibus autem magno donatur orificio circulari, muco abundanti obfito, intrà vaginæ parietes quibus annectitur, aperto.

Uteri cavitas quandoque bipartita, plurimis eft pertufa poris vaforumque oftiis, lympham fanguinemve, pro circumftantiis, ftillantibus; in illa quoque tubarum *Fallopii* collique orificia interna patent.

Membranam exteriorem utero præftat peritonæum, cujus variæ reflexiones, duo ligamenta lata, quæ tubas *Fallopii*, uterumque lateraliter ampleċtuntur, efformant; rotunda etiam duo alia funt, quæ è fundo uteri exoriuntur, & per annulum mufculi obliqui majoris exitum fibi parant, & in adipe evanefcunt. Interiorem verò membranam, villofam, flocculentam ipfi præbet epidermis.

Hujus vifceris fabricæ intimæ accedunt vafa lymphatica, nervofa, fanguinea, & finus, quorum tantus eft diameter versùs geftationis finem, ut digiti extremitatem facilè admittere poffent: accedunt etiam tela cellulosa, in gravidis laxa, in vacuis densè ftipata, fibræque mufculares attendenti apparentes, quarum magna pars à fundo uteri ad collum extenditur; funt tamen obliquæ, tranfverfæ, decuffatæque aliæ, & in circellos imprimis in fundo difpofitæ.

Placenta, funis umbilicalis, chorion & amnios continentur utero gravido; hæ partes fecundinarum nomine defignantur, ex eo quòd fecundo partu ut plurimùm excernantur.

Placenta corpus est spongiosum, orbiculare, uteri fundo, inter chorii duplicaturam, sæpè-sæpiùs hærens, vasis sanguineis; venosis & arteriosis cum textu cellulôso intertextis, constans, duabusque faciebus; convexâ unâ, quæ chorii laminâ obducitur; quæque superficiei internæ uteri, mediantibus lobulis numero indefinitis, sinus uterinæ substantiæ ingredientibus, humoremque lymphaticum exsugentibus, adhærescit; concava altera, inæqualis, fœtum ipsiusque alia involucra spectans: hanc super omnia placentæ vasa in tres truncos ingentes coeunt, binas arterias umbilicales dictas, venamque ejusdem nominis, constituentes, ex quarum unione funiculus, umbilicalis nomine notus, exurgit; semi-ulnam circiter longus, varios in gyros plicatus, cellulosâ telâ & membranâ quæ amnio continuatur circumdatus: fœtûs umbilicum subit; tuncque in sinum venæ-portarum abit vena; arteriæ verò in primarias iliacarum divisiones inferuntur.

Membranæ duæ fœtum ipsiusque aquas involvunt; exterior una, interior altera: prima villosa, vasculosa, porosa, internam uteri substantiam duasque placentæ facies immediatè tegit, hisque satis firmiter conglutinatur; chorion dicitur: secunda, tunica tenuis, pellucens, vix vasculosa, priori subjicitur & cohæret; aquæ quibus innatat fœtus eam undiquè alluunt: amnios audit.

Vasa sanguinea uterum omniaque fœtûs involucra dædaleis distributionibus irrorantia, & inter se communicantia, ab umbilicalibus, hypogastricis & spermaticis oriuntur.

Hæc de Anatomiâ satis sunt, ut clarè constet maxima oriri mala, si tempore debito non extrahantur secundinæ, quæ ab auctoribus aliundè fusè descriptæ sunt: iis itaque examinandis hic longiùs inhærere supervacuum.

Multum inter auctores & practicos, utrùm secundinæ statim ac fœtus ab utero exclusus fuerit, sint avellendæ nec-ne, disputatum est: variant opiniones; suam quisque tuetur: nostram

quoque exponemus. Si rem non enodaverimus, litem tantifper componere conabimur. Qui de citâ fecundinarum avulfione cogitant, iis noftrum non præbemus affenfum; ifta enim operatio maximam puerperæ inferre poteft noxam: tunc reipsâ temporis non maximè coarctantur uterinorum vaforum orificia; lobuli placentæ de uteri finibus nondùm exeunt, his adhuc plus minufvè firmè adhærent, flocculi chorii utero àdhuc conne&untur, ex quibus omnibus certum imminere periculum vel præfens vel futurum, fi in fecundinis extrahendis tam inconfiderata praxis admitteretur, nobis colligere liceat; dum enim nondùm folutam placentam protrahere tentant, five illud fiat funiculum umbilicalem attrahendo, five immifsâ in uterum hiantem imprudenti manu, fieri non poteft quin uterus trahatur, irritetur, lædaturve: proindè nil mirum fi fanguinis infigne profluvium ex patulis vel abruptis vafis, vitam mulieris in difcrimen quandoque adducens, veniat; nil mirum fi invertatur uterus, eò periculofior inverfio, quò fuit improvifior: tunc reipsâ ftupent omnes, ftupet & ipfe perfæpè obftetricans; jugiter diftillat fanguis; incafsùm implorat opem puerpera; deficiunt vires, crebra patitur animi deliquia; aurium tinnitus, fudores frigidi superveniunt, vitaque cum fanguine fugit. Fatendum tamen tam funeftâ eam femper non corripi hæmorrhagiâ; non negandum etiam quandoque fe coarctare uteri inverfi orificium, partemque inverfam ftringere; undè, nifi ftatim reponi poffit hæc pars prolapfa, opus arduum, citò inflammatur & in gangrænam abit; ex hifque iftam inverfionem nunquam effe periculi immunem, concludendum. Et, ut convulfiones uterique prolapfus taceamus, quid de vulneribus, inflammationibus hanc per praxim præproperam fubftantiæ uteri inflictis, dicemus? Sanane ex illis femper abierit mulier? nonne, minimâ occafione datâ, ulceribus, polypis, scirrhis, &c. anfam præbebunt? nonne anguis in floribus latens, undè

ſæpiſſimè causa non præſenſa tot morborum fœminas ociùs feriùſve tam miſerè excruciantium ?

Cum tanta hanc-ce methodum comitentur conſectenturve accidentia, aliam mitiorem, tutiorem, hotumque malorum immunem inveſtigandam eſſe, nemo inficias ibit; quod penſum noſtrum eſt, hocque pro viribus noſtris abſolvemus. Si igitur parturientibus auxiliatricem manum porrigere cupias, quid arti negatum ſit, quid ei tribuendum circumſpicias: nimiùm feſtinantem praxim apage, Naturæque molimen fidenter ſperes: illâ duce obſtetricans agat, nec turbet imprudens, nec moliatur adversâ: ſi manu juvari velit, ad eamdem ſalutis metam niſu reciproco tendant, amicè conſpirent, unà debellent; felix indè & certior ſeſe manifeſtabit effectus. His imbutus præceptis, ſimul ac in lucem prodierit fœtus, abortivus vel non, funem umbilicalem reſeca; ex parte infantis eum alliges vel non, prout debilis, fortis, plethoricuſve fuerit; ex parte verò matris, non tantùm ſuperfluam, ſed & noxiam fore ligaturam judicamus: liber igitur relinquendus, ut facilè fluat ſanguis in placentâ contentus, hæcque minus acquirat volumen, faciliùſque idcircò foràs amandetur; nec tamen ideò nocivam puerperæ hæmorrhagiam ex ea funiculi abſciſſi parte quæ à placentâ pendet & non deligatur, pertimeſcas: variis enim experimentis ab auctoribus & à nobis ſummâ curâ inſtitutis, conſtat, eam tantùm modò ſanguinis quantitatem effundi, quæ in placentâ dum adhuc ei adhærebat infans, collecta erat; ſexcentis aliundè demonſtratur argumentis nullam ſanguinis circulationem, gravidam inter & ſecundinas, dùm fœtus in utero jacet, exiſtere; à fortiori, ſi jam aliqua fibrarum uterinarum contractio ſupervenerit: reliquum negotium Naturæ committendum eſt, & ab utero ſpontaneam ſecundinarum expulſionem expectare ne dubites; ſimul atque enim ſuis è clauſtris erupit infans, vi fibrarum muſculoſarum ſe-

contrahit variâ cum celeritate, pro circumſtantiis puerperæque idioſyncraſiâ, uterus ultra modum adhuc diſtentus: fit denſior; ipſius vaſa arctantur, ipſo facto minùs adhæret placenta, brevique temporis ſpatio omninò ſolvitur, fit corpus extraneum actionem uteri perpetuò ſollicitans, ſe contrahunt fibræ ut ab onere ſe liberent, magis ac magis comprimitur placenta, donec tandem ipſa & acceſſiones expellantur: tum vaſa in minus lumen nitent, ad volumen propemodùm naturale ſenſim ſine ſenſu redit uterus, heterogenea exprimit & evacuat, placidè fluunt lochia, omniaque ex Naturæ voto proſperè ſuccedunt. Tunc mente quietâ conſiſtas; quorumdam auctorum practicorumque de miaſmatum putridorum reſorbtione, de cervicis uteri conſtrictione expulſioni placentæ adversâ, futilia dicta procul rejicias: quin imò, etiamſi conſtringeretur collum fœtu extracto, quod reverâ haud rarò in validis ſaniſque mulieribus contingit, quid indè colligendum foret, niſi quòd ad eliminandas ſecundinas quibus perdifficilis tunc pateret exitus, cunctandum ſit; cùm certâ comprobetur experientiâ alterno motu agere uterinas fibras, uterique orificio ſeſe anguſtante, laxari fundum; collumque à fundi uteri contractionibus, quin priùs à ſecundinis aliiſque heterogeneis fuerit vacuus, non quieſcentis, relaxari & diduci? Ambigis adhuc in dubioque obſtinatè hæres? primarum parentum hiſtoriam in memoriam revoces: in animalia ipſa, in multas pauperculas mulieres, in plurimas militum uxores, in meretrices; uno verbo, in omnes ſolis Naturæ viribus parturientes, oculos conjicias; nonne tamen efficaci nec turbulentò niſu ſecundinas, adverſarios malignosve humores ſponte expellit naturalis uteri contractio? nonne tamen fruuntur valetudine periculoſioribus & exitialibus malis ſuprà memoratis rarò obnoxiâ? Hoc certè tibi erit ſolatio, ſi præſertìm attenderis hanc methodum eſſe generalem, admittendamque in illis caſibus

tantùm, ubi nullum ſubeſt periculum, ubi ſatìs viribus inſtructa deprehenditur parturiens; quod ex præteritis & præſentibus faciiè noſcitur, vigente adhuc utero & ad contractionem prono, quam nullo labore percipies, ſi manum hypogaſtricæ regioni admoveas; tunc enim duriſſimum globum quem efformat ſe contrahens uterus, per integumenta ſenties; vel ſi digitum in uteri collum immittas, cujus fibrarum actio ipſam & uteri indicabit.

Ex dictis patet muſculorum parturientis actionem ſolam ſemper ſufficere non poſſe ad removendas ex utero ſecundinas; imò & etiam periculoſam maximè, mortiferamve fore res ipſa docet, niſi quibusdam in caſibus, de quibus unum aut alterum verbum dicemus, illi ars opitularetur.

Quandoque excluſionem fœtûs ſequitur hæmorrhagia uterina ineluctabilis, ſive planè avellatur placenta, ſeu ex parte tantùm, ſive ſanguinis rivus, ex eo quòd ſuper orificii matricis circumferentiam agglutinata hæreat placenta, oriatur, pro cauſave uteri fibrarum atoniam agnoſcat; quod non rarum in debilibus imprimìs molliterque educatis mulieribus toto graviditatis tempore inerti torpentibus otio; de hâcque certus eris, ſi duriſſimum globum, de quo ſuprà, non ſentias; ſi è contrà abdomen flaccidum, non reſiſtens, collumque uteri amplum, hians, nullâque actione donatum, deprehendas: in his hæmorrhagiarum generibus, quidquid ſit de causâ, ſecundinarum expulſio ſolis Naturæ viribus non eſt committenda: uterus enim repetitis contractionibus quarum ope fœtum excluſit, ſanguinisque effluvio jam debilitatus, eò ad actionem evaderet imbecillior, quò vaſorum oſtia ad reactionem minimè apta, ſanguinem undatìm effunderent, quod fieri non poſſet quin magis-ac-magìs debilitaretur uterus, & quàm brevi temporis intervallo parturientis anima, cum ſanguine & viribus evola-

ret in auras, citiſſimum niſi adhiberet remedium in arte obſtetriciâ peritus: ille tanta ſæpiſſimè præcavet mala, corrigit naſcentia reparatque extrema, nec remediis immoratur internis; tam imbellibus phaleratus armis, ſi malum adoriretur, victor non recederet. Malo urgente, urget auxilium; nec mora: quibuſdam topicis adſtringentibus & frigidis, variiſque irritationibus internis incaſsùm priùs adhibitis, ad ultimam ſalutis anchoram tendit, chordam umbilicalem ſiniſtrâ manu linteo ſicco munitâ apprehendit & attrahit, dextræque manûs digitis in vaginam immiſſis, uteri collum irritat, funemque tenſum dirigit ad locum inſertionis placentæ & ad angulum quem axis uteri cum vaginæ axi efformat, probè attendendo, lenibuſque motibus quaquaversùm ſecundinas extrahere conatur; quæ ſi nimiam afferant reſiſtentiam (non raram, ſi præſertìm cum utero, ut aiunt auctores, conferruminantur, vel in peculiari quaſi ſacco ob inæqualem uteri contractionem incarcerentur, vel ſi excluſo fœtu convulſiones ſuperveniant) à tractione deſiſtit, ſtatìmque oculatam manum in cavum uteri immittit; quâ mediante, uterinarum fibrarum actionem, pro re natâ, ſollicitat: idem faciendum, ſi abrupta fuiſſet chorda umbilicalis, digitiſque placentam inter & uteri ſubſtantiam blandè collocatis, hujus cum iſtâ nexum, ſi quis adeſt, placidè prudenterque ſolvit; quo peracto, faventibus ægræ reviviſcentis nixibus, ſecundinas attrahit, harumque ſi fortè remanerent in utero particulæ, nimio hunc mundandi ſtudio, ſubſtantiam ipſius internam, pertractationibus intempeſtivis, non malè afficeret; à Naturâ verò illarum expulſionem ſpontaneam fidenter expectaret.

Possent hæc auctoritatibus fulciri, ulteriùs deduci, explanari, & dictis plurima addi: noſtræ verò diſſertationis limites ne ultrà progrediamur vetant. Quæ ſuperſunt dicenda, diſceptationibus dilucidabuntur.

Hujus disquisitionis conclusio per se facilè patet; Naturæ scilicet motus & uteri contractiones ferè semper solas sufficere ad removendas ex utero secundinas; in hâcque assertione nec accusanda præjudicata opinio, nec quid pertimescendum, ubi ratio & experientia in unum conspirant.

